

Levensbeschouwelijke vrijstelling van de leerplicht (artikel 5 onder b Leerplichtwet 1969) en het recht op onderwijs van Zwolse kinderen

Geacht college,

Ieder kind heeft recht op goed onderwijs. Onderwijs is de plek waar kinderen zich ontwikkelen, leeftijdsgenoten ontmoeten en de kans krijgen om hun talenten te benutten, ongeacht de achtergrond van hun ouders. De gemeente is leerplichtautoriteit en draagt daarmee een eigen verantwoordelijkheid voor de ontwikkeling, de veiligheid en de kansen van kinderen die in Zwolle opgroeien. Volt gelooft in de kansen die goed onderwijs biedt en hecht eraan dat geen enkel kind in Zwolle buiten beeld raakt.

De afgelopen weken was er veel aandacht voor kinderen die niet naar school gaan door een beroep op vrijstelling van de leerplicht. De Hoge Raad heeft op 21 april 2026 duidelijker gemaakt wanneer dat mag. Bij openbaar onderwijs kan zo'n vrijstelling alleen nog in bijzondere situaties. Ouders moeten dan aantonen dat alle openbare scholen in de buurt geen onderwijs geven dat open, kritisch en veelzijdig is. De Hoge Raad zegt ook dat de overheid actief moet ingrijpen als het recht van een kind op onderwijs in gevaar komt.

Deze uitspraak, de uitzending van het onderzoeksprogramma BOOS over thuisonderwijs en kinderrechten, [en de brief van Kinderombudsman Margrite Kalverboer aan staatssecretaris Tielen](#), vragen ook in Zwolle om aandacht. De gemeente Den Haag heeft inmiddels besloten op deze grond geen nieuwe vrijstellingen meer te verlenen. De fractie van Volt wil inzicht krijgen in de Zwolse situatie en stelt de volgende vragen, vanuit de zorg voor het kind en zijn of haar kansen.

1. Hoeveel kinderen in Zwolle beschikken op dit moment over een vrijstelling van de leerplicht op grond van artikel 5 onder b van de Leerplichtwet 1969? Hoe heeft dit aantal zich de afgelopen vijf jaar ontwikkeld?
2. Kan het college toelichten hoe de gemeente Zwolle nu omgaat met aanvragen voor deze vrijstelling? Geeft de uitspraak van de Hoge Raad van 21 april 2026 aanleiding om het Zwolse beleid hierop aan te passen? Zo ja, per wanneer en op welke wijze? Zo nee, waarom niet?
3. Op welke wijze houdt de gemeente Zwolle zicht op de ontwikkeling, de veiligheid en het welzijn van kinderen die op grond van een levensbeschouwelijke vrijstelling niet naar school gaan? Welke leerplichtambtenaren of andere functionarissen zijn hierbij betrokken, en hoe vaak is er contact met deze gezinnen?
4. Deelt het college de zorg dat kinderen zonder onderwijs op school kwetsbaar kunnen zijn voor isolement, gebrek aan toezicht en minder ontwikkelingskansen? Hoe weegt het college deze risico's in de Zwolse context, en heeft het daarbij specifiek aandacht voor de kansen en de positie van het kind binnen het gezin?
5. Zijn er in Zwolle gevallen bekend waarbij kinderen met een levensbeschouwelijke vrijstelling feitelijk geen of onvoldoende onderwijs hebben ontvangen, of waarbij er zorgen waren over hun veiligheid of welzijn? Zo ja, hoe is hierop gehandeld?
6. Is het college bereid om, vooruitlopend op eventuele landelijke regelgeving, proactief contact op te nemen met de gezinnen die nu een vrijstelling hebben, om

in het licht van de uitspraak van de Hoge Raad te bezien of de vrijstelling nog passend is, en om deze gezinnen te begeleiden naar een passende vorm van onderwijs voor hun kind? Zo nee, waarom niet?

7. Hoe kijkt het college aan tegen de koers van de gemeente Den Haag en de aangekondigde landelijke lijn van staatssecretaris Tielen? Wat betekent de uitspraak van de Hoge Raad voor de wijze waarop Zwolle nieuwe en verlengde aanvragen voor een vrijstelling op grond van artikel 5 onder b beoordeelt?
8. Is het college bereid de raad periodiek te informeren over het aantal vrijstellingen, de aard ervan, de wijze van toezicht en eventuele signalen over de situatie van betrokken kinderen?

Met verbindende groet,

Cankut Ercan
Fractievoorzitter Volt Zwolle

Bas de Groot
Burgerraadslid Volt Zwolle